

Ocena rozprawy doktorskiej lek. Małgorzaty Ostrowskiej pt. „Czynniki wpływające na przeżywalność pacjentów z cukrzycą i bez cukrzycy, hemodializowanych z powodu schyłkowej przewlekłej niewydolności nerek w obserwacji pięcioletniej”

Liczbę chorych z przewlekłą chorobą nerek (PChN) ocenia się na 10% populacji ogólnej, natomiast w populacji chorych na cukrzycę może to być nawet do 40% (choć jedynie kilka procent w stadium 4 i 5). W przeliczeniu na liczby bezwzględne może to być nawet 200 milionów ludzi (jeżeli przyjmie się, że liczba chorych na cukrzycę na świecie wynosi prawie pół miliarda). Cukrzycowa choroba nerek zwiększa znacznie ryzyko serowo-naczyniowe i śmiertelność. Między innymi z tego powodu większość chorych nie dożywa do etapu takiego uszkodzenia nerek, że konieczne jest leczenie nerkozastępcze. Jednak u tej części chorych, którzy przeżywają dostatecznie długo, jest ono jedyną metodą przedłużenia życia, choć śmiertelność wśród chorych hemodializowanych jest niestety dość wysoka.

Z uwagi na częstość cukrzycy, jest ona obecnie główną przyczyną schyłkowej niewydolności nerek. Nie dziwi zatem zainteresowanie doktorantki tą właśnie grupą chorych. Celem pracy była ocena śmiertelności tych chorych w porównaniu z hemodializowanymi chorymi bez cukrzycy, a także czynników na nią wpływających.

Praca doktorska została prawidłowo zaplanowana i przeprowadzona. Posiada typowy układ rozprawy na stopień doktora nauk medycznych.

Stosunkowo krótki wstęp poświęcony jest omówieniu patogenezы i obrazu PChN, a także hemodializoterapii i problemów z nią związanych, z uwzględnieniem specyfiki chorych z cukrzycową chorobą nerek.

Cel pracy został jasno sformułowany w postaci dwóch zagadnień badawczych.

Materiał i metodyka rozprawy (włącznie z opisem analizы statystycznej) opisane zostały na 7 stronach. Praca jest pracą retrospektywną, co niesie za sobą pewne ograniczenia, które wg recenzenta powinny być krótko opisane w dyskusji. Chyba niepotrzebnym ograniczeniem (choć oczywiście nie błędem) jest też przyjęcie punktu końcowego w postaci ukończenia 5 lat dializoterapii, zamiast po prostu obserwacji wszystkich chorych tak długo, jak długo byli dializowani i podania średniego okresu obserwacji.

Wyniki zilustrowano 29 tabelami i 28 rycinami. Wyniki opisano w sposób przejrzysty, a ryciny i tabele ułatwiają bardzo percepcję tekstu, choć nie było chyba potrzebne zastosowanie osobnych kodów kolorystycznych dla każdej ryciny, zamiast jednego w każdej z nich koloru dla chorych z cukrzycą i jednego dla chorych bez cukrzycy.

Dyskusja została przeprowadzona na 14 stronach, w sposób poprawny i przejrzysty omawiając po kolei różne czynniki stowarzyszone z przeżyciem chorych. Interpretacja wyników jest ostrożna, uwzględniająca wyniki innych autorów, choć recenzent przy przygotowywaniu pracy do druku proponowałby uaktualnienie piśmiennictwa

We wnioskach doktorantka podsumowuje wyniki pracy w 6 punktach.

Uwagi recenzenta:

1. Praca została dobrze przygotowana i napisana. W opinii recenzenta największą słabością pracy jest mała grupa badana (co być może wpłynęło na brak znamienności różnicy przeżywalności obu grup) i retrospektywny charakter pracy (pozwalający na ocenę tylko standardowych, rutynowo oznaczanych zmiennych predykcyjnych). Nie jest to oczywiście dyskredytujące, jednakże, jak już wspomniano powyżej, brakuje odniesienia się do tego faktu i jego interpretacji w dyskusji.
2. W związku z powyższą uwagą, recenzent prosiłby o odpowiedź na pytanie: Jakie zmienne doktorantka chciałaby ocenić, gdyby rozpoczynała teraz prospektywną pracę, w której oceniałaby dużą liczbę chorych i nie mając ograniczeń finansowych myślałaby o znalezieniu nowych predyktorów zgonu u hemodializowanych chorych na cukrzycę.
3. Str 5, paragraf 2, wiersz 4 i 5 – liczby chorych w nawiasie nie zgadzają się z sumą chorych dializowanych
4. Str 11. Doktorantka stwierdza, że w Polsce dostępne są 4 preparaty ESA, po czym wymienia tylko trzy.
5. Str 28. W tabeli powinny być podane także wartości odsetkowe częstości występowania poszczególnych chorób, co ułatwiłoby percepcję. Dla recenzenta interesujące było stwierdzenie u chorych na cukrzycę znacznie wyższej częstości migotania przedsionków (podobnie jak w populacji ogólnej), przy jednoczesnym zniesieniu różnic częstości zawałów i udarów (które w populacji ogólnej występują częściej u chorych na cukrzycę).
6. Szkoda, że doktorantka nie pokazała w pracy również stężeń cholesterolu zawartego we frakcji LDL.

Powyższe uwagi nie dyskredytują przedstawionej rozprawy. Rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną doktoranta i potwierdza umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

W oparciu o powyższą ocenę uważam, że rozprawa doktorska lek. Małgorzaty Ostrowskiej spełnia warunki określone w artykule 13 ustęp 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o Stopniach i Tytule Naukowym oraz o Stopniach i Tytule w Zakresie Sztuki (Dz.U. z 2017, poz. 1789). Niniejszym przedstawiam zatem Wysokiej Radzie Dyscypliny Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego im Piastów Śląskich we Wrocławiu wniosek o dopuszczenie lek. Małgorzaty Ostrowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Warszawa, 09.11.2021

Prof. dr hab. n. med. Edward Franek

